

Uusavuttomuutta

Huikaisevan kaunis auringonpaiste kimmeltää valkoisilla hangilla. Kevääseen heränneet käpytikat tehostavat huumavaa kevätmieltään puhelinpylväiden metallisiin hattuihin rumuttamallaan terävillä serenadeilla. Pitkä, kylmä ja lumen talvi on tahtumaisillaan alkavaan kevääseen. Kevään merkkejä on vielä turha etsiä runsaslumisesta luonnosta. Kevään lopulta alkaessa, se sitten rysähtääkin päälle kaikella voimallaan. Hitaammat se yllättää vielä talvihorroksestaan ja on ohi muutamana lämpimänä kevätyönä. Useana viime vuosina kuulunutta huuhkajien öistä keväthuhuilua ei vielä ole tänä keväänä ole päässyt kuulemaan, viimeistään se on alkavan kevään ensimmäisiä kuuluvia merkkejä.

Kulunut alkuvuosi on tuonut esille yhteiskuntamme haavoittuvuuden luonnonvoimien edessä. Runsa lumentulo on aiheuttanut haittoja satamisestaan lähtien, ja haittoja aiheutuu vielä kasautuneiden kinosten sulamiseen saakka. Pitkän ajan kestäneet kovat pakkaset ovat myös paljastaneet ne normaalin talven ankaruuteen soveltumattomat, ja muutoinkin heikosti suojatut yhteiskunnan perusrakenteet, jotka lauhoina talvina ovat selvinneet, mutta näille leveysasteelle normaalina talvena ovat nyt pettäneet.

Tällaiseen lauhojen talvien harhaan tunnustan myös itse langenneeni, ja siitä kovaa hintaa vielä maksavani. Lauhoina talvina kun auton jäähdytinnesteistä huolehtiminen on ollut vain sitä, että on lisännyt alkusyksystä uutta nestettä. Kuluvana talvena edellä mainittu nesteen lisääminen ei enää riittänytkaan, vaan tehonsa menettänyt jäähdytinneste ei kestänyt kylmää viimaa ja jähmettyi jäähdyttimeen sillä seurauksella että moottori rikkoontui. Omaan tyhmyyteen herääminen oli karu kokemus uskollisen, ”kalliin” ajopelin päästellessä kuolinhöyryjään korjaamon permannolle.

Yhtiöpäinen alkoholinkäyttö on ollut osa suomalaista yhteiskuntaa jo satoja vuosia. Runsaan juomisen haittavaikutuksista syntyy vuosi vuodelta kasvavia kustannuksia yksinomaan terveydenhuollon lisääntyneinä kustannuksina. Myös tupakoinnin haitat tulevat lopulta yhteiskunnan maksettaviksi. Valtio kerää kyllä suuren osan edellä mainittujen tuotteiden käytöstä aiheutuneista haitoista kertyvistä, yhteiskuntaa rasittavista kustannuksista, niitä runsaasti verottamalla.

Jotta myös runsaasti alkoholia ja tupakkaa käyttävät kansalaiset saataisiin ”ruotuun” voitaisiin ottaa käyttöön vanhan ajan viinakortti. Viinakortti oli sotien jälkeen käytössä aina -70 luvulle saakka, ja toimi tuolloin jonkinlaisena alkoholinkäytön, tai ainakin alkoholituotteiden hankkimisen rajoittimena. Nykyajan viinakortti olisi kuin jokapäiväisiä ostoksia tehdessä käytetty kaupan bonuskortti, joka vain rekisteröi tehdyt ostokset, paitsi että alkoholin ostosta kertyisi viinakortin pistetilille vain merkintöjä joista ei saisi mariskooleja eikä paljousalennuksia.

Myös tupakkatuotteiden ostot voisi kirjata samalle kortille. Se mihin kertyneet pisteet sitten vaikuttaisivat, olisi se osuus joka tulisi käyttäjän maksettavaksi tämän lopulta sairastuessa johonkin niistä lukuisista sairauksista jota runsas alkoholin käyttö ja pitkään jatkunut tupakointi todistettavasti aiheuttavat. Taas ne, joiden tili olisi ”puhdas”, saisivat alennusta terveyspalveluiden käytöstä. Tilin pistesaldon perusteella voisi myös kohdentaa ennaltaehkäiseviä terveysseulontoja riskiryhmiin. Ehkä myös epäterveelliset elintarvikkeet voisi liittää pistetiliä kartuttavien aineiden listalle. Näin myös yleinen terveystila kohentuisi, ja olympialaisiin lähetetyt urheilijatkin jaksaisivat sentään maaliin saakka.

RAUNO NIIRANEN

rauno.niiranen@suomi24.fi